

LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 38, 01104 Vilnius,
Tel. (8 706) 64 715, faks. (8 706) 64 820, el. p. info@enmin.lt, <http://enmin.lrv.lt>
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 302308327

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2023-05-

Nr.

DĖL ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ TEIKIMO

Lietuvos Respublikos energetikos ministerija parengė ir teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybei svarstyti Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 2, 5, 11, 14, 20¹, 20², 22¹, 26, 49 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 20⁴ straipsniu įstatymo projektą (toliau – AIEĮ projektas Nr. 1), Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 1, 2, 3, 5, 11, 13, 14, 16, 18, 20, 20¹, 21, 22, 23, 26, 29, 49, 50, 55, 56, 57, 63 straipsnių, dvyliktojo skirsnio pavadinimo pakeitimo, 54 straipsnio pripažinimo netekusiu galios ir Įstatymo papildymo 15¹ straipsniu įstatymo Nr. XIV-1001 5 ir 15 straipsnių pakeitimo ir 17 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektą (toliau – AIEĮ projektas Nr. 2), Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 2, 3, 5, 6, 11, 13, 14, 20¹, 20², 22, 30, 32, 48, 49, 51 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 13¹, 20³ straipsniais įstatymo Nr. XIV-1169 18 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą (toliau – AIEĮ projektas Nr. 3), Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 5 straipsnio pakeitimo ir Įstatymo papildymo 22¹ straipsniu įstatymo Nr. XIV-1698 3 straipsnio pakeitimo įstatymo (toliau – AIEĮ projektas Nr. 4), Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 16, 21¹, 22, 39 ir 48² straipsnių pakeitimo įstatymo projektą (toliau – EEĮ projektas) ir Lietuvos Respublikos žemės įstatymo Nr. I-446 22 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Žemės įstatymo projektas) (toliau visi kartu – Įstatymų projektai).

AIEĮ projektu Nr. 1 siekiama:

1. padidinti ambicijas ir išsikelti didesnius tikslus, kuriuos Energetikos ministerija pasiruošusi įgyvendinti iki 2030 metų;

2. siekiant paskatinti energijos vartojimo efektyvumą reglamentuojamas naujas elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių išteklių, apskaitos modelis, taikant grynojo atsiskaitymo būdą, šio modelio sąvoka, veiklos principai, asmenys, kuriems šis modelis būtų taikomas;

3. apsaugoti gaminančių vartotojų ir asmenų, siekiančių tapti gaminančiais vartotojais, interesus dėl elektrinės galios įsigijimo, kai elektrinės dalis yra įsigijama iš nuotolinio elektrinių parko, asmenims, planuojantiems vykdyti ir vykdančioms energetikos veiklą pagal Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20¹ straipsnio 8 dalies nuostatas, nustatomos papildomos veiklos sąlygos ir reikalavimai;

4. užtikrinti, kad nepaisant žemės sklypo paskirties, visų žemės sklypų savininkai būtų informuojami apie planuojamą didesnės kaip 30 kW įrengtosios galios elektrinės statybą;

5. sudaryti patrauklesnes sąlygas vėjo elektrinių plėtrai Lietuvos teritorijoje, atleidžiant vėjo elektrinių plėtotojus nuo prievolės mokėti kompensacijas, skiriamas nacionalinio saugumo funkcijų atlikimui užtikrinti;

6. užtikrinti, kad 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2018/2001 dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją nuostatos, susijusios su atsinaujinančių išteklių energijos bendrijomis ir jų dalyviais, būtų tinkamai perkeltos į nacionalinę

teisę; taip pat siekiama užtikrinti, kad būtų tinkamai sureglamentuotas atsinaujinančių išteklių energijos bendrijos statuso suteikimas ir jos veikla energetikos sektoriuje;

7. užtikrinti, kad Lietuvos jūrinėje teritorijoje numatomų plėtoti atsinaujinančius išteklius naudojančių elektrinių prijungimo prie sausumos tinklų veiksmų atlikimo ir rengiamų teritorijų planavimo dokumentų sprendinių įgyvendinimo tvarka būtų pakankamai reglamentuota.

AIEĮ projektas Nr. 2 parengtas siekiant tobulinti teisinį reglamentavimą dėl atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo elektros energijos gamybai jūrinėje teritorijoje.

AIEĮ projekto Nr. 3 parengimą paskatino praktikoje kylantys neaiškumai dėl informavimo procedūrų taikymo tais atvejais, kai didesnės kaip 30 kW įrengtosios galios vėjo elektrinių projektai buvo pradėti įgyvendinti iki 2022 m. liepos 8 d.

AIEĮ projekte Nr. 4 atlikti redakcinio pobūdžio patikslinimai, atsižvelgiant į AIEĮ projekte Nr. 2 atliktus keitimus.

Žemės įstatymo projekto parengimą paskatino tai, kad galiojančiame Žemės įstatyme nenumatyta, kas išreiškia valią dėl servitutų reikalingumo tuo atveju, kai teritorijų planavimo dokumento rengimo metu nėra Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos pripažinto Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme numatyto (numatytų) konkurso (konkursų) dėl leidimo naudoti Lietuvos Respublikos teritorinės jūros ir (ar) Lietuvos Respublikos išskirtinės ekonominės zonos Baltijos jūroje dalį (dalis) atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių elektrinių plėtrai ir eksploatacijai laimėtojo, t. y. nėra viešpataujančiuoju tampančio daikto savininko.

EEĮ projektu siekiama nustatyti aiškas sąlygas dėl gamintojų įsipareigojimų nevykdymo, kai statoma hibridinė elektrinė taip pat numatyti sąlygas, kuomet šie įsipareigojimai gali būti nevykdomi. Taip pat siekiama detalizuoti sąlygas dėl elektros tinklų pralaidumų rezervavimo prioriteto tvarkos, kai prie elektros tinklų prijungiamos atsinaujinančių išteklių energijos bendrijų ar piliečių energetikos bendrijų, kai jų narių, dalininkų ar dalyvių susirinkime savivaldybėms, savivaldybių įmonėms ir (ar) savivaldybių įstaigoms priklauso daugiau negu 51 procento balsų dauguma, o šių bendrijų pagrindinė paskirtis – mažinti energijos nepriteklį ir (ar) teikti naudą pažeidžiamiems vartotojams bei asmenų ant pastatų stogų planuojamos įrengti elektrinės.

Įstatymų projektai 2023 m. balandžio 12 d. buvo pateikti išvadoms gauti 22 suinteresuotiems subjektams ir paskelbti Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (toliau – TAIS).

Pastabas dėl Įstatymų projektų (TAIS Nr. 23-5240, 23-5242, 23-5243, 23-5244, 23-5245) pateikė European Energy Lithuania UAB, Lietuvos pramonininkų konfederacija, Lietuvos vėjo elektrinių asociacija, Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba, Asociacija Investors Forum, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija, UAB „EPSO-G“, AB „Energiijos skirstymo operatorius“, UAB „Green Genius“, UAB „Ignitis renewables“, UAB „Ignitis“, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija, „Litgrid“ AB, Lietuvos Respublikos prezidento kanceliarija, Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba, Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, UAB „Evecon“, Lietuvos verslo konfederacija, Valstybinė energetikos reguliavimo taryba, Nacionalinė žemės tarnyba prie Aplinkos ministerijos, VŠĮ Žiedinė ekonomika, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija, VĮ Turto bankas, Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba.

Įstatymų projektai patikslinti atsižvelgiant į pateiktas pastabas. Pastabos, į kurias neatsižvelgta ar atsižvelgta iš dalies, įvertintos pridedamoje derinimo pažymoje. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Lietuvos Respublikos finansų ministerija ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija pastabų neturėjo, kiti subjektai pastabų nepateikė.

Valstybinė energetikos reguliavimo taryba pateikė pasiūlymus, susijusius su elektros energiją gaminančių vartotojų (toliau – gaminantis vartotojas) kainodara, leistinos generuoti galios taikymu, patikimumo stebėsenos ataskaitomis; AB „Energiijos skirstymo operatorius“ pateikė pasiūlymus, susijusius su prijungimo proceso supaprastinimu visiems asmenims, kai jų elektrinės leistina generuoti galia yra ne didesnė negu gamintojo objektui suteikta leistina naudoti galia; ketinimų protokolo parengimo ir pasirašymo ir prijungimo sutarties parengimo terminais; „Litgrid“

AB pateikė pasiūlymus, susijusius su ketinimų protokolo galiojimu; UAB „Ignitis“ pateikė pasiūlymus, susijusius su piliečių energetikos bendrijos veiklos sąlygomis. Energetikos ministerijos vertinimu, minėti siūlymai nėra susiję su keičiamų Įstatymų projektų nuostatų turiniu, todėl siūlomų Įstatymų projektų pakeitimų apimtyje nebuvo vertinami ir į derinimo pažymą nebuvo perkelti.

2023 m. gegužės 3 d. buvo suorganizuotas viešas Įstatymų projektų pristatymas, kurio metu buvo pristatyti esminiai Įstatymų projektais atliekami pakeitimai ir gautos pastabos (pasiūlymai), į kurias buvo atsižvelgta, atsižvelgta iš dalies ar neatsižvelgta.

Įstatymų projektai 2023 m. gegužės 23 d. buvo svarstomi Lietuvos Respublikos Vyriausybės tarpinstituciniame pasitarime. Sutarta, kad Energetikos ministerija įvertins Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pateiktas pastabas; pagal galimybes darbo tvarka suderins projektus su Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija ir kitais suinteresuotais subjektais.

AIEĮ projekte Nr. 1 numatytas AIEĮ 49 straipsnio 19 dalies pakeitimas suderintas su Krašto apsaugos ministerija darbo tvarka.

AIEĮ projektas Nr. 3 bei kitos redakcinio pobūdžio pastabos dėl AIEĮ projekto Nr. 1 baigiamųjų nuostatų su Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija suderintos darbo tvarka. Dėl Įstatymų projektų teiktos suinteresuotųjų institucijų pastabos taip pat buvo suderintos darbo tvarka, o kurių nepavyko susiderinti – pateiktos derinimo pažymoje.

Įstatymų projektai 2023 m. gegužės 30 d. buvo pakartotinai svarstomi Lietuvos Respublikos Vyriausybės tarpinstituciniame pasitarime, po kurio buvo papildytas aiškinamasis raštas pagal Teisingumo ministerijos ir Vyriausybės kanceliarijos teisės grupės išsakytas pastabas.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 15 straipsnio 3 dalimi, numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai pateikiami Įstatymų projektų aiškinamajame rašte.

Vadovaujantis Ūkio subjektų administracinės naštos ir prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų vertinimo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. sausio 11 d. nutarimu Nr. 4 „Dėl Ūkio subjektų administracinės naštos ir prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų vertinimo metodikos patvirtinimo“, bus įvertinta Įstatymų projektais sukeliama administracinė našta ir prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų pokytis ūkio subjektams ir Teisės aktu sukeliamų arba teisės akto projektu galimų sukelti ūkio subjektų prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų apskaičiavimo ataskaitos bus pateiktos Ekonomikos ir inovacijų ministerijai.

Priėmus Įstatymų projektus neigiamų teisinio reguliavimo poveikio pasekmių nenumatoma.

Įstatymų projektais tikslinamos nuostatos, įgyvendinančios 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2018/2001 dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją (pridedama atitikties lentelė).

Įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo ir Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. AIEĮ projekte Nr. 1 įtvirtinama sąvoka „grynasis atsiskaitymas“.

Įstatymų projektai atitinka Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programą, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“.

Įstatymų projektai skelbiami Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje.

Atsižvelgiant į Įstatymų projektų tikslus, siekiant paskatinti ir paspartinti atsinaujinančių išteklių energijos plėtrą Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemoje ir mažinti energetinę priklausomybę nuo kitų valstybių, siūlytina prašyti Lietuvos Respublikos Seimą Įstatymų projektus svarstyti skubos tvarka.

Įstatymų projektus parengė Energetikos ministerijos Tvarios energetikos politikos grupė (vadovė Lina Sveklaitė (tel. 8 602 46 479, el. p. lina.sveklaitė@enmin.lt), tiesioginiai rengėjai – vyriausioji specialistė Brigita Balčiūnaitė, tel. 8 656 76 511, el. p. brigita.balciunaite@enmin.lt (atsinaujinančių išteklių energijos bendrijos, žemės sklypų ir pastatų informavimas dėl planuojamos statyti didesnės kaip 30 kW įrengtosios galios vėjo elektrinės), vyriausiasis specialistas Sergej

Garbar, tel. 8 602 46 324, el. p. sergej.garbar@enmin.lt (grynasis atsiskaitymas, gaminantys vartotojai), patarėja Jevgenija Jankevič, tel. 8 602 47 359, el. p. jevgenija.jankevic@enmin.lt (atsinaujinančių išteklių energetikos plėtros Lietuvos jūrinėje teritorijoje reglamentavimas, ketinimų protokolų galiojimo terminų reglamentavimas, leidimai veiklai elektros energetikos sektoriuje), patarėja Greta Nakutyte, tel. 8 602 16 249, el. p. greta.nakutyte@enmin.lt (kompensacijos, skirtos nacionalinio saugumo funkcijų atlikimo užtikrinimui).

PRIDEDAMA:

1. AIEĮ projektas Nr. 1, 12 lapų.
2. AIEĮ projekto Nr. 1 lyginamasis variantas, 12 lapų.
3. AIEĮ projektas Nr. 2, 11 lapų.
4. AIEĮ projekto Nr. 2 lyginamasis variantas, 12 lapų.
5. AIEĮ projektas Nr. 3, 1 lapas.
6. AIEĮ projekto Nr. 3 lyginamasis variantas, 2 lapai.
7. AIEĮ projektas Nr. 4, 2 lapai.
8. AIEĮ projekto Nr. 4 lyginamasis variantas, 2 lapai.
9. EEĮ projektas, 6 lapai.
10. EEĮ projekto lyginamasis variantas, 7 lapai.
11. Žemės įstatymo projektas, 1 lapas.
12. Žemės įstatymo projekto lyginamasis variantas, 2 lapai.
13. Įstatymų projektų aiškinamasis raštas, 19 lapų.
14. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projektas, 1 lapas.
15. Įstatymų projektų antikorupcinio vertinimo pažyma, 4 lapai.
16. Derinimo pažyma, 15 lapų.
17. Atitikties lentelė, 6 lapai.

Energetikos ministras

Dainius Kreivys